

ВЕКТОРИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КВАРТЕТУ БАНДУРИСТОК «ГЕРДАН» У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ВОКАЛЬНО-АНСАМБЛЕВОГО МИСТЕЦТВА

Віолетта ДУТЧАК – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва, Карпатський національний університет ім. Василя Стефаника», Івано-Франківськ.
<https://orcid.org/0000-0001-6050-4698>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.52.1138>
violetta.dutchak@ukr.net

Наталія ФЕДОРНЯК – кандидат мистецтвознавства, доцент, Карпатський національний університет ім. Василя Стефаника», Івано-Франківськ.
<https://orcid.org/0000-0002-4981-649>

Цитування:

Дутчак В., Федорняк Н. Вектори творчої діяльності квартету бандуристок «Гердан» у контексті розвитку українського-вокально-асамблевого мистецтва. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2026. № 52. С. 193–202. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.52.1138>

Узагальнено дослідження творчого шляху та хронологію мистецьких здобутків відомого колективу з Прикарпаття – квартету бандуристок «Гердан», що вже 15 років успішно функціонує, репрезентуючи українську музичну культуру в різних формах творчості, у зокрема експериментальних. Виокремлено основні напрями формування репертуару ансамблю – авторська музика українських композиторів, обробки фольклорного матеріалу, духовно-релігійні жанри. Визначено успішні виступи колективу у фестивалях і конкурсах, культурно-мистецьких та громадських проєктах в Україні та за кордоном, а також співпрацю з митцями Прикарпаття – солістами і колективами. Підкреслено новаторські пошуки колективом нових інструментально-тембральних поєднань бандури з трубою, кларнетом, карильйоном, а також досвід формування вокального репертуару з урахуванням вокальних можливостей учасниць квартету бандуристок, зокрема як солісток та ансамблісток, у контексті тенденцій розвитку сучасного народно-академічного камерно-ансамблевого мистецтва.

Ключові слова: українська музика, бандурне мистецтво, вокально-інструментальне ансамблеве виконавство, квартет бандуристок «Гердан», аранжування, репертуар, виконавські форми, експерименти.

Актуальність дослідження. Ще з початку минулого ХХ ст. розпочався активний процес соціокультурних змін у розвитку жіночого вокально-ансамблевого мистецтва, позначений переосмисленням фольклорних джерел, активізацією композиторської творчості для колективів різного складу. Загалом, розвиток жіночих вокальних ансамблів в українській культурі упродовж ХХ – початку ХХІ ст. значно еволюціонував від фольклорних до різноманітних академічних та популярно-естрадних форм. На ці процеси вплинули змішування фольклорних традицій різних регіонів, європейські та американські естрадні й джазові тенденції, а також поєднання народної та академічної манери співу. З'явилися нові форми ансамблів – від дуетів до більших складів, розширилася виконавська стилістика. Серед форм вокально-інструментального ансамблю помітне місце посідають саме бандурні колективи, в яких вокально-співоча та інструментально-акомпануюча складові невіддільні одна від іншої. Упродовж ХХ ст. у бандурному мистецтві розвиваються академічні камерні форми жіночих колективів однорідного типу, основу творчості яких складають фольклорні жанри в академічній манері співу й сценічної обробки. Серед таких форм пріоритетною сформувалася і залишається форма тріо бандуристок. Проте, ускладнення музичної мови та фактури співу й акомпанементу зумовило появу й активізацію нової форми – квартету бандуристок. Репертуар жіночих бандурних ансамблів першочергово ґрунтувався на фольклорній основі, проте поступово, синтезуючись з академічними тенденціями, розширив свої можливості за рахунок композиторської творчості, появи нових пісенних жанрів, обробок та аранжування. Після відновлення незалежності України сформувалися нові напрями діяльності колективів, що поєднують фольклорні, академічні та естрадні традиції в різних комбінаціях, залученість бандурних колективів у мистецькі події і різноманітні проєкти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Бандурне ансамблеве мистецтво, як унікальний феномен української культури, розпочавши свій активний розвиток у ХХ ст., постійно залишається в об'єктиві досліджень в Україні та діаспорі. Серед них слід відзначити дисертації О. Бобечко [1], С. Вишнеvsька, О. Кубік [12], Л. Мандзюк [14], М. Мартинюк [15], монографічні роботи Н. Брояко [3], В. Дутчак [8], І. Лісняк [13] та ін. Бандурні ансамблі як окремий напрям розвитку жіночого вокального ансамблю в українській культурі ХХ ст. деталізує М. Мартинюк [15], відзначаючи у їх творчості синтезування різних виконавських стилів виконавства – академічного, естрадного, джазового та ін.

Щодо творчості квартету бандуристок «Гердан», то його концертні здобутки неодноразово згадувалися в різних ЗМІ (радіо та телепередачі, публіцистичні видання), аналізувалися у наукових статтях О. Бобечко [2], В. Дутчак [5], [6], Н. Федорняк [19]. Пропонована стаття приурочена до 15-річного ювілею колективу, узагальнює його здобутки та напрями діяльності.

Мета статті – виявити сутність творчої діяльності квартету бандуристок «Гердан» (Івано-Франківськ) у контексті розвитку українського вокального камерно-ансамблевого мистецтва початку XXI ст.

Вклад основного матеріалу. Колектив бандуристок «Гердан» створений у 2010 році як ансамбль студенток класу професорки Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Віолетти Дутчак. Спочатку було 5 учасниць та у зв'язку з тим, що колектив був навчальний, його склад змінювався. А вже з 2015 року сформувався незмінний досі ансамбль чотирьох виконавиць – випускниць класу бандури професорки, які активно співпрацювали. Від початку створення ансамблю це – Надія Вівчарук (сопрано) і Наталія Федорняк (сопрано), пізніше приєдналася Світлана Матішин (альт), а також їх гармонійно доповнила Віолетта Дутчак (меццо-сопрано) – доктор мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Карпатського національного університету ім. В. Стефаника, яка не лише очолювала колектив, а й стала повноцінною його учасницею. Виконавиці є представницями прикарпатської школи гри на бандурі, що прагнуть розвивати бандурне мистецтво через сценічну популяризацію та пошук нових виконавсько-виражальних можливостей бандури [5; 259–263]. Обрана назва «Гердан» не випадкова, адже символізує унікальну барвисту нашійну прикрасу з бісеру, притаманну Карпатському регіону, колористичне розмаїття, динаміку її форми, отже, уособлює оригінальність, самобутність та творчу яскравість колективу.

Творчий репертуар квартету складають оригінальні твори для бандури, авторські композиції українських, зокрема місцевих митців, а також зарубіжних композиторів, обробки народнопісенного музичного матеріалу (українські, польські, чеські), колядки, щедрівки, а також народно-інструментальні та класичні мелодії в перекладі для бандури. Збагачують репертуар популярні композиції сучасних композиторів та відомих українських виконавців («Не твоя війна» С. Вакарчука – «Океан Ельзи», «Біля тополі» П. Солодухи – група «Еней», «Квітка-душа» В. Меладзе – Ніна Матвієнко та ін.), що дозволяє популяризувати їхню творчість як в Україні, так і за її межами. Репертуарну палітру урізноманітнює велика кількість творів духовно-релігійної тематики (авторські пісні «Прости нас Боже» сл. Я. Ткачівського, муз. М. Пастернака, «Діво Маріє» О. Лиховид, «Надії час» о. Даниїла Сікори ЧСВВ), колядки і щедрівки «Стань, Давиде», «Василева Мати» (за обр. К. Стеценка), «Во Вифлеємі зоря сіяє» (обр. О. Герасименко), авторські колядки «Святий вечір» (муз. І. Братушик, сл. З. Филипчука), «Світла радість» (Р. Лісова, сл. Н. Фальової), «Гой питалася княжа корона» (муз. Г. Гаврилець), «Щедрик» (М. Леонтовича, інстр. фактура Ю. Олійника), «В зеленім ліску» (обр. М. Дацка, аранж Р. Дробот), «В темную нічку» (сл. і муз. ієродиякона Іпатія (Малютіна), «Ой дивна, дивна вкраїнська родина» (сл. і муз. І. Біликовського), «В світлі різдвяних вогнів», «Свят вечір» (о. Д. Сікора ЧСВВ). Часто художній репертуар квартету розширюється у зв'язку з певною тематичною спрямованістю концертних виступів.

Значну частину виконуваних творів складають композиції в авторському опрацюванні (аранжування, обробка) Віолетти Дутчак для вокально-інструментального жіночого квартету, яка не лише майстерно створює їх для «свого» складу, а, що важливо, завжди враховує доступність сприйняття звучання музики пересічним слухачем. Адаптовуючи чи пишучи твори для квартету, пріоритетом постає баланс гри та вокального суголосся, повноти акордово-гармонічного звучання, водночас міра у насиченості фактури та збереженні техніко-виконавської доступності. Серед особливостей музичних редакцій В. Дутчак – прагнення продемонструвати виконавські можливості кожного вокального голосу у сольних частинах з урахуванням відповідної ладотональності твору. Чудові сольні тембри учасниць квартету використані в аранжуваннях творів «Квітка душа» (Н. Вівчарук і Н. Федорняк), «Біля тополі» (С. Матішин і В. Дутчак), «Гей плине кача» (Н. Федорняк), «Не твоя війна» (В. Дутчак), «Гей питалася княжа корона» (Н. Федорняк), «В темную нічку» (Н. Вівчарук), «Пісня життя» (С. Матішин і В. Дутчак) та ін. До репертуару колективу також увійшли авторські твори В. Дутчак, скомпоновані під час роботи квартету в озвученні музично-документального фільму «Україна. Майдан. Перезавантаження» Р. Ганущака (2019 р.), створеного на ТРК «РАІ» (генеральний директор А. Русиняк) за підтримки Українського культурного фонду [19]. Це – інструментальні композиції «Передчуття» (з соло труби) та «Дорога» (з соло кларнету), що виявили ще одні творчі грані діяльності квартету. Таким чином упродовж часу функціонування колективу викристалізувалися його репертуарно-виконавські пріорити. Провідною тематикою є громадянська лірика, а також романтично-любовна, духовно-релігійна, жартівлива тематика. Творча діяльність колективу розпочалася з підготовки та участі у Всеукраїнському конкурсі бандуристів «Кобзарська ватра» ім. К. Місевича (2010 року, м. Кременець Тернопільської обл.), де ще першим студентським складом дівчата здобули перемогу (Гран-прі). Саме на цьому конкурсі вперше прозвучала «Квітка-душа» (сл. Д. Гольде, муз.

К. Меладзе) в оригінальному аранжуванні В. Дутчак, що сприяло визначенню переможців ансамблевої категорії (голова журі народна артистка України Людмила Посікіра).

Подальші успіхи на Всеукраїнському конкурсі-фестивалі «Срібні струни» ім. З. Штокалка – II місце (Тернопіль, 2011 р.), Міжнародному конкурсі «Perpetum mobile» – I місце (Дрогобич, 2012 р.), Всеукраїнському конкурсі виконавців на народних інструментах пам'яті О. Степанова «Мереживо» – I місце (Рівне, 2017 р.), Міжнародному конкурсі-фестивалі «Балтійський бриз» – I місце (2020 р.), Міжнародному конкурсі «Віденська мелодія – 2020» – I місце (Відень, 2020 р.), Міжнародному фестивалі-конкурсі «Україна єднає світ» – Супер Гран-прі (2020 р.), I Міжнародному фестивалі-конкурсі «Різдвяні дзвони» – Гран-прі (Словенія, 2022 р.), Міжнародному мистецькому різдвяно-новорічному фестивалі-конкурсі «Formidable» – Гран-прі (Київ, 2024 р.) є свідченням високого фахового виконавського рівня колективу впродовж усього його періоду функціонування. Переважаючий репертуар квартету – народні пісні в оригінальних чотириголосих обробках та академічні й популярні авторські твори.

Концертна діяльність квартету насичена участю в різноманітних культурно-мистецьких подіях університету, міста та області. Ансамбль завжди серед учасників мистецьких заходів із нагоди відзначення шевченківських та франкових днів, Дня державної незалежності України, вшанування пам'яті героїв Небесної сотні, благодійних концертів Навчально-наукового інституту мистецтв і кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва КНУ ім. В. Стефаника, відзначення ювілеїв від дня заснування університету та інституту (зокрема й в онлайн-форматі). «Гердан» був учасником ювілейних творчих вечорів в Івано-Франківську: народного вокального ансамблю «Росинка», народного аматорського вокального квартету «Коло», заслужених артистів України М. Петрика, В. Зваруна, поета Я. Ткачівського, композитора В. Данчука, співачки й громадської діячки Л. Королик (Італія-Україна), ансамблю танцю «Дивоцвіт» (кер. Ю. Скобель) тощо та з нагоди вшанування пам'яті поета С. Пушика, композитора І. Фіцаловича, виконавців-диригентів В. Поліщука, П. Чоловського та ін.

Часто ансамбль запрошують на презентації художніх та наукових видань, конференцій, різноманітних урочистих подій. Серед них відкриття міжнародної наукової конференції «Покуття: Український та європейський вимір» (2017 р.), нагородження лауреатів обласної премії Василя Стефаника та святкування його 150-річчя в с. Русові (2021, 2022 рр.), презентація факсимільного видання Мазепинського Євангелія надзвичайним і повноважним послом України в Лівані Ігорем Осташем (2021 р.), конференція послів України за участю Президента України «Дипломатія 30. Стратегія сильної держави» (2021 р.) тощо. Квартет мав нагоду неодноразово вітати відомого громадського діяча, уродженця України, бандуриста та співака Володимира Луціва (1929–2019 рр.) із Лондона (Великобританія) в рамках нагородження лауреатів Культурно-мистецького фонду ім. Володимира Луціва (м. Надвірна), а у червні 2019 року став учасником урочистого концерту «Від Бистриці до Темзи» з нагоди вшанування 90-річчя митця, маючи нагоду особистого творчого спілкування. У тому ж році в області вшанували 110-річницю від дня народження А. Кос-Анатольського, і квартет «Гердан» долучився до святкувань участю у фестивалі ім. А. Кос-Анатольського в Коломиї та ювілейному мистецькому заході, який проходив в Івано-Франківській обласній філармонії ім. Ію Маланюк (фото 1). З цієї нагоди презентоване аранжування В. Дутчак відомої пісні композитора «Зоряна ніч» саме для квартету бандуристів [11].

Із початку російсько-української війни чимало творчих проєктів, в яких колектив бере участь, є благодійними. Окрім зборів на військові потреби, у 2022 році з сольною програмою квартет виступив у рамках благодійного проєкту «На шапку» зі збору на обладнання для онкогематологічного відділення Івано-Франківської обласної клінічної лікарні.

Квартет «Гердан» є також активним учасником різних фольклорних фестивалів. Це міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України «Родослав» (Івано-Франківськ, 2016, 2019 рр.), I відкритий фестиваль культури та мистецтва (в рамках святкування 580-річниці м. Калуша Івано-Франківської області) (Калуш, 2017 р.), IV міжнародний фестиваль карильйонного і дзвонового мистецтва (Гошів, 2018 р.) та II фестиваль сучасної бандури «Lviv Vandur Fest» (Львів, 2018 р.), XXXIII фестиваль ім. А. Кос-Анатольського (Коломия, 2019 р.), фестиваль української академічної музики «Кришталевий камертон» (Івано-Франківськ, 2023, 2024 рр.), обласний фестиваль народної музики «Ритми незламності» (Івано-Франківськ, 2025 р.). Протягом 10 років квартет є одним з активних учасників і запрошених гостей Міжнародного різдвяного фестивалю «Коляда на Майзлях» (Івано-Франківськ, 2015–2025 рр.), який організовує церква Царя Христа УГКЦ монастиря оо. Василіян. «Гердан» виступає й в фестивальных програмах, на відкритті святкової події, а також незмінно бере участь у гала-концертах. Знаковими для колективу були виступи на одній сцені з народною артисткою України Н. Матвієнко, Т. Чубаєм, заслуженою артисткою України О. Мухою, Національною капелюю бандуристів ім. П. Майбороди, вокальною формацією «Пікардійська терція», С. Фединою, гуртом «Шпилясті кобзарі», А. Матвієнко. Саме на фестивалі «Коляда на Майзолях» 2015 року «Гердан» уперше

завував у новому, досі незмінному складі. Упродовж проведення фестивально-мистецького форуму колектив щорічно оновлює репертуар колядок та щедрівок, співпрацюючи з авторами-композиторами (Р. Лісова, о. Д. Сікора ЧСВВ), звертаючись до унікального фольклорного матеріалу. З ініціативи В. Дутчак колектив долучився до відродження забутих давніх піснеспівів зимового календарного обряду, які адаптуються для квартету, так і виконання нових сучасних композицій («Княжа корона» Г. Гаврилець, «Світла радість» Р. Лісової, «В темну нічку І. Мілютіна. Також квартет виступав із солістами – І. Борух (скрипка), акомпанував зведеним хоровим колективом («У Вифлеємі зоря сіяє»). Так у творчості колективу сформувалася доволі об'ємна репертуарна палітра творів різдвяного циклу.

Квартет є активним учасником культурно-мистецьких заходів релігійно-духовного напрямку. Серед них – мистецька академія до 400-ліття Василянського Чину св. Йосафата і храмового свята Церкви Царя Христа монастиря оо. Василян м. Івано-Франківська (2017 р.), святкування-концерт із нагоди вшанування Гошівської чудотворної ікони Матері Божої на Ясній горі (2018 р.). Того ж 2018 року «Гердан» брав участь у міжнародному фестивалі карильйонного і дзвонового мистецтва, де вперше виступав разом із відомою карильйоністкою Іриною Рябчун (Київ). У духовно-мистецькому проєкті «Вірую», що проходив у с. Кринос Галицького району в Національному заповіднику «Давній Галич» на Крилоській горі з нагоди святкування Дня незалежності України (2018 р.), продемонстрована багата та розмаїта українська музична культура у виконанні відомих митців – давні духовні наспіви до Богородиці (Н. Половинка та Ю. Тарасович), композиції на карильйоні І. Рябчун, симфонічна (симфонічний оркестр Івано-Франківської обласної філармонії) та бандурна музика (квартет «Гердан»), українська пісня у виконанні Н. Матвієнко та сучасна опера-реквієм «YOV» (В. Троїцький, Р. Григорів, І. Разумейко).

Квартет «Гердан» популярний і за межами області. Так, колектив мав кілька яскравих концертних виступів у Львові. У 2015 році колектив став учасником концерту пам'яті видатних бандуристів ХХ ст., де виконав твори «Біла тополі» Петра і Павла Солодухи в аранжуванні В. Дутчак, укр. нар. пісню «Гаданочка» в аранжуванні С. Овчарової. Ще у травні 2012 року колектив вітав із 85-річчям професора, фундатора львівської бандурної школи Василя Герасименка у великій залі Львівської національної музичної академії, а вже у 2017 році, після смерті бандуриста, був учасником вечора пам'яті до його 90-річчя «Бандуристе, орле сизий», який проходив у Львівській філармонії. Тоді на сцені звучали популярні пісні з репертуару квартету «Човник хитається» (обр. Є. Козака), «Кохання моє» (Б. Буєвський, сл. В. Малишко), «Вищий» (Г. Китастий, сл. М. Пироженка). Для колективу ці виступи були надзвичайно відповідальними, адже саме В. Герасименко – наставник керівниці квартету, професорки В. Дутчак. Вони стали ще й історичними, бо дівчата мали за честь виступити та розділити сцену з видатними сучасними бандуристами – нар. арт. України Л. Посікірою, С. Мирводою, засл. арт. України Д. Губ'яком, Т. Лазуркевичем, О. Созанським, квартетом бандуристок «Львів'янки» тощо. Примітно, що нещодавній успіх колективу на фестивалі «Пісня Львова» (2025 р.), присвяченого 100-річчю від дня народження поета М. Петренка, також відбувся у місті Лева. Тут квартет «Гердан» відзначений 1 премією в номінації професійних колективів і виконав у залі Львівської обласної філармонії ім. М. Скорика пісню І. Кушплера на вірші М. Петренка «Калино, покровителько любові» в аранж. О. Герасименко.

Знаковим для колективу став ювілейний творчий вечір керівниці Віолетти Дутчак «З тобою, бандуро...», що відбувся 13 листопада 2016 року на сцені Івано-Франківської обласної філармонії, адже саме творчість «Гердану» була яскраво представлена та складала основу концертної програми. Тоді у виконанні колективу прозвучала вперше «Запроси мене у сни» В. Івасюка до віршів Б. Стельмаха в аранжуванні О. Герасименко, а також пісня «Кладочка» Р. Лісової до тексту Т. Герасименко, присвячена мисткині та створена композиторкою спеціально до її ювілею. З того часу зародилася тісна творча співпраця з чернігівською композиторкою, твори якої продовжують поповнювати репертуарну скарбницю квартету.

Із сольним ювілейним концертом у рамках проєкту «Бандурний абонемент» квартет виступав у Чернігівському обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм 26 січня 2020 р. «Гердан» представив чималу програму, куди увійшли українські народні пісні та твори Т. Саматі-Оленевої, Б. Янівського, Г. Китастого, Б. Буєвського, В. Івасюка, А. Кос-Анатольського, сучасних композиторів тощо, а також традиційні та авторські колядки і щедрівки в обробках та аранжуваннях для бандури. Зокрема виконані твори на музику чернігівської композиторки Р. Лісової. Автор та ведучий проєкту, заслужений діяч мистецтв України Олег Васюта відзначив, що квартет є одним із мистецьких символів Прикарпаття, а його творчість яскраво відображає жіночий вплив на бандурну культуру [18].

Особливо пам'ятними для учасниць є гастрольні поїздки за кордон – до Польщі, Угорщини, Литви, Хорватії. Серед фестивалів у Польщі – Міжнародний фестиваль європейських культур (Гожув Великопольський, 2012, 2016 рр.) та Міжнародний фестиваль «Зустрічі з українською культурою» (Голеньов, 2013, 2016 рр.), «Культурні претексти. Дні європейської спадщини» (Жешув, 2015 р.), Міжнародний фестиваль «Дні української культури» та Із'їзд бандуристів Польщі ім. Петра Лахтюка

(Щецін, 2018 р.). Участь у цих заходах охоплювала велику кількість концертів у різних містах та локаціях – церквах, концертних залах, навчальних закладах, відкритих майданчиках. У концертній залі Богуслава Х замку герцогів Померанії в Щеціні квартет презентував українську культуру разом із сценічними колегами – засл. арт. України М. Черепаниним, засл. арт. України Л. Гундер, О. Раджаповою, М. Дроздою, О. Сливкою, ансамблем танцю «Дивоцвіт», камерним хором «Сantemus» (кер. І. Дем'янець), бандуристами Р. та А. Солоненко, В. Пашником, тріо «YuMaVita» та ін. Варто відзначити чудову організацію фестивалів, адже обрані концертні зали та території завжди були переповнені вдячними глядачами, серед яких значна частина не українці, а спів і гра на бандурі викликали особливе захоплення публіки. Завдяки мистецьким заходам відбулися нові творчі знайомства як з українськими, так й іноземними митцями.

Колектив постійно співпрацює з почесним консулом Угорщини в Івано-Франківську Василем Вишиванюком, за сприяння якого відбулося кілька концертних поїздок до Угорщини в 2015–2018 рр. – із нагоди відзначення Шевченківських днів та Дня незалежності України, а також відкриття оновленого приміщення державного самоврядування українців в Угорщині та новоствореного музею-галереї. Пам'ятною для квартету є участь у відзначенні Дня незалежності України в Будапешті у серпні 2015 р., адже саме митці Прикарпатського національного університету – «Гердан» та заслужений артист України, професор М. Черепанин представляли українську музичну культуру для українців діаспори в Угорщині. Ансамбль брав участь у покладанні квітів до пам'ятника Т. Шевченку, де, окрім виконання державного гімну України, виконував співану поезію Кобзаря. А після відбувся сольний концерт колективу та М. Черепанина, який додав українського колориту завдяки грі на автентичних українських музичних інструментах. У рамках цієї поїздки артисти також виступили в дитячому таборі для дітей воїнів-учасників АТО неподалік Будапешту. Варто додати, що за сприяння В. Вишиванюка квартет виступив на конференції послів України в рамках презентації проєкту «Вишиванка. Таємниці України», організованої почесним консульством Угорщини у 2021 році в Івано-Франківську.

Одним із найбільш насичених періодів у творчому житті колективу став 2016 рік, сповнений безліччю виступів і концертних поїздок в Україні та за її межами. Зокрема квартет брав участь у святкуванні 25 річниці від Дня незалежності нашої держави не лише в Україні, а й Угорщині та Польщі. 24 серпня «Гердан» із мистецькою програмою представляв Івано-Франківську область на концертних сценах Києва – на Хрещатику та Подолі. А вже 30 серпня виступив із святковим концертом у м. Будапешт у рамках урочистостей, організованих посольством України в Угорщині (фото 2). 19 вересня 2016 р. квартет став одним із учасників великого заключного концерту українських талантів, організованого Генеральним консульством України в Кракові, що відбувався у театрі ім. Ю. Словацького (Краків, Польща). Дівчата представляли делегацію Івано-Франківської області поряд із відомими львівськими колективами та солістами (симфонічний оркестр «INSO-Львів», О. Лихачем, С. Калініченком, Н. Тацішиним, І. Комаревич, С. Фединою). Майстерно виконавши українські народні пісні «Човник хитається» (обр. Є. Козака, аранж. В. Дутчак), «Гаданочка», «Не сама» (обр. С. Овчарової), а також авторську «Вищий, вищий» (муз. Г. Китастого, сл. М. Пироженка) колектив утвердив величезний культурно-мистецький потенціал українців. Поїздка відбулася за сприяння Івано-Франківської ОДА та Івано-Франківської торгово-промислової палати (генеральний директор А. Левкович) і стала важливою подією в промоції України в світі та налагодженні не лише культурних, а й економічних та освітніх взаємовідносин.

У листопаді 2017 року за сприяння настоятеля церкви Царя-Христа о. Йосафата Хаймика ЧСВВ м. Івано-Франківська колектив взяв участь у святкуванні 400-ліття Василянського чину, яке відбувалося у м. Вільнюс (Литва) за участю Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава Шевчука. Квартет брав участь у заходах, що включали мистецьку складову. Зокрема, на Божественній Літургії в церкві Пресвятої Тройці м. Вільнюса, яку співав львівський хор, під час Причастя дівчата виконали кілька пісень духовної тематики зі свого репертуару, серед яких і «Прости нас, Боже», місцевого композитора М. Пастернака на вірші Я. Ткачівського. В той момент їхню співогру почав уважно слухати Вітаутас Ландсбергис – доктор мистецтвознавства, професор Вільнюської академії музики і театру, культурний і політичний діяч, перший і єдиний на пострадянському просторі професійний музикант і науковець (автор досліджень творчості М. Чюрльоніса), що був Головою Верховної ради Литви, а згодом і Головою Сейму Литовської Республіки. Після виступу дівчата отримали від нього похвалу за цікавий та професійний виступ, що було надзвичайно зворушливо та дорогоцінно. Колектив також був серед учасників святкового концерту в Національній філармонії Литви (м. Вільнюс), де представив пісні духовно-патріотичної тематики. Їхній виступ у колоритних покутських костюмах був дуже добре сприйнятий публікою, про що свідчили бурхливі оплески та вигуки «браво». Особливо зворушила залу пісня «Біля тополі» (П. і П. Солодухи) з присвятою всім героям та мученикам за незалежність України, після якої зала аплодувала стоячи. Особливо приємними були миті спілкування із Главою УГКЦ Святославом Шевчуком та його схвальні відгуки про виступ [10].

У 2018 році квартет «Гердан» на запрошення о. Романа Наритника брав участь у святкуванні 1 річниці

заснування української парафії Архистратига Михаїла в м. Бидгощ (Польща) за участю Преоосвященнішого владыки Вроцлавсько-Гданської єпархії УГКЦ Кир Володимира Юцака, ЧСВВ. Ансамбль співав Вечірню і Божественну Літургію, а також виступив із великим концертом перед українською громадою міста. У тому ж році колектив представляв мистецьку програму в рамках Міжнародної наукової конференції «На пограниччі культур і народів. Ми-Ви-Вони» в м. Сянок (Польща), включивши до виступу ряд лемківських творів.

1 та 2 жовтня 2022 року колектив став учасником Днів української культури в м. Загреб (Хорватія) з нагоди відзначення 100-ліття заснування українського товариства «Просвіта» у Хорватії та 50-ліття заснування українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» у Загребі, які організував президент українського культурно-просвітницького товариства «Кобзар» Ярослав Бурда. У цій поїздки сценічною колегою була артистка обласної філармонії, скрипалька Ірина Борух, а також викладач кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Карпатського національного університету Богдан Парумба. Квартет у рамках форуму брав участь презентації колективної монографії «Українці Хорватії: матеріали та документи», у покладанні квітів до пам'ятника Т. Шевченку, де, окрім декламування поезії Кобзаря та вшанування пам'яті загиблих українців, під супровід бандур прозвучала і його співана поезія – «Не щибече соловейко» (муз. Г. Верьовки) та «Ой чого ти почорніло, зеленє поле» (муз. нар., аранж. В. Дутчак). Опісля дівчата виступили на відкритті виставки поета і художника Володимира Провчі. А ввечері в залі Старої Загребської школи звучала велика концертна програма за участю бандуристок у колаборації з І. Борух – громадянська та любовна лірика, жартівливі та ліричні народні пісні, пісні сучасних композиторів, віртуозна та щемлива інструментальна музика. 2 жовтня після української Служби Божої у греко-католицькій церкві святих Кирила і Мефодія в Загребі у виконанні артисток відбувся концерт духовної музики, де глядачі мали можливість насолодитися творами релігійної тематики, як-от «Діво Маріє» (сл. і муз. О. Лиховид), старовинний кант «Ой зійшла зоря», «Благослови душе моя, Господа» (муз. К. Стеценка) тощо, інструментальними композиціями «Мелодія блакитного неба», «Сповідь» О. Герасименко й «Мелодія» М. Скорика, а також почути «Коліскову» (муз. Б. Шиптура, сл. І. Лембрик) та «Червона калино, чого в лузі гнешся» (муз. Б. Янівського, сл. І. Франка) тощо. Завершував усі концерти духовний гімн «Боже великий, єдиний». Вибираючи програму, виконавці переслідували мету продемонструвати багатство української музичної культури, через музику і слово відобразити українську «сучасність» з її реаліями. Емоційні виступи українських митців були сприйняті із захопленням аудиторією та суголосні переживанням всіх українців [4].

«Гердан» є постійним репрезентантом музичної культури Івано-Франківської області у міжнародних бізнесових зустрічах як у рідному місті, так і за кордоном завдяки щільній співпраці з керівником Івано-Франківської торгово-промислової палати А. Левковичем. Саме за його сприяння колектив брав участь у святкуванні 25-річчя незалежності України в Кракові, духовно-мистецькому проєкті «Вірую» тощо. У жовтні 2023 року квартет у складі делегації палати разом із представниками бізнесу Прикарпаття представляли наш регіон на Міжнародній машинобудівній виставці MSV Transport a Logistika «ENVITECH 2023» у м. Брно (Чеська Республіка). Так, стенди української програми «Contact Ukraine» відвідали прем'єр-міністр Чехії П. Фіала, прем'єр-міністр Узбекистану А. Аріпов, Голова Сенату Чеської Республіки М. Вистрчл, міністр промисловості та торгівлі Й. Сікела та ін. Справжньою окрасою та доповненням усіх презентацій України стали чисельні виступи квартету бандуристок «Гердан», щоразу привертаючи увагу до теми України, яка постійно звучала у офіційних виступах чеських урядовців. Колектив відкривав український виставковий павільйон виконанням гімнів обох держав, а пізніше репрезентував окрему мистецьку програму. Після того, як виконавиць почули організатори, вони були запрошені з виступом на офіційне відкриття виставки за участю прем'єр-міністра Чехії, міністрів, міністрів закордонних справ та інших високо посадовців із багатьох країн світу, а також на виставковій панелі, де їхнє виконання мало надзвичайний успіх, підкреслюючи національний імідж. Повірений у справах України в Чехії Віталій Усатий зауважив: «Івано-Франківська торгово-промислова палата презентацією України, її культури, підняла планку таких презентацій на дуже високий рівень, який стане зразком для подібних заходів» [17].

18 лютого 2025 року квартет взяв участь у відкритті почесного консульства Чеської республіки в Івано-Франківській та Чернівецькій областях і призначенні почесного консула Андрія Левковича, де учасниками були представники місцевої влади, духовенства та бізнесу, освітяни та науковці, а також надзвичайний і повноважний посол Чеської республіки в Україні Радек Пех. «Гердан» відкрив урочистості, виконавши гімни Чеської республіки та України. Також колектив привітав поважне товариство концертною програмою з українських та чеських народних пісень. Квартет виступив і на презентації фільму «Хвилі» про події 1967–1969 рр. у Чехії (режисер Їржі Мадл) в Івано-Франківську в театрі кіно «Люм'єр» 17.11.2025 р. за участі Генерального консула Чеської республіки Їржі Борцела.

Завдяки виконавській активності, зав'язалася тісна творча співпраця «Гердану» з місцевими митцями – поетом Я. Ткачівським, композиторами Б. Шиптуром, В. Данчуком, о. Даниїлом Сікорою (ЧСВВ), твори яких органічно доповнили репертуар виконавиць. А на сцені це провідні виконавці міста –

солістка обласної філармонії ім. І. Маланюк, заслужена артистка України Ірина Борух, заслужений діяч мистецтв України Богдан Ткачук, артистка розмовного жанру обласної філармонії імені Христина Кобильчук, заслужений артист України Мирослав Петрик, заслужений артист України Мирон Черепанин, академічний камерний оркестр «*Harmonia mobile*» (художній керівник – народна артистка України Наталія Мандрика), народний аматорський чоловічий вокальний квартет «Коло» Центру культури і мистецтв м. Івано-Франківська (керівник – заслужений артист України Мирослав Петрик), хор «*Cantemus*» Церкви Царя Христа м. Івано-Франківська (керівник – заслужений діяч мистецтв України Ігор Дем'янець).

Неодноразово «Гердан» виступає на сцені разом із чоловічим вокальним квартетом «Коло» Центру культури і мистецтв Івано-Франківська, співпраця між якими розпочалася ще тоді, коли його керівником був заслужений діяч мистецтв України Петро Чоловський (1944–2021 рр.). Бандуристки акомпанують вокальному колективу, виконують спільно вокально-інструментальні композиції, а також здійснили ряд звукозаписів. Серед останніх виступів творчий звіт та відзначення 30-літнього творчого ювілею чоловічого квартету, а також вечір пам'яті засновника та довголітнього керівника колективу П. Чоловського. Під інструментальний супровід бандур в аранжуванні В. Дутчак у виконанні чоловічого квартету звучали пісні Б. Шиптура до тексту Т. Шевченка «І мертвим, і живим», народна пісня «Ой, зійшлися всі бурлаки», а також «Ой, у лузі червона калина». У цьому ж напрямі цікава творча колаборація колективу із заслуженим артистом України, композитором Мирославом Петриком. Окрім інструментального супроводу його пісенної композиції «Як чиста Богородиці сльоза» (до віршів І. Гавриловича) у авторському виконанні, вокально-інструментальний колектив та соліст спільно виконують пісню «У нашій раї на землі» (муз. Б. Шиптура до тексту Т. Шевченка в аранж. В. Дутчак).

Серед останніх творчих проєктів варто відзначити співпрацю бандуристок та композитора о. Даниїла Сікори (ЧСВВ), на авторські мелодії якого створена інструментальна музика та вокальні композиції релігійної тематики. У репертуарі квартету пісні до його ж текстів «Божий посланець», «Життя спішить», «Святий вечір», «Надії час», «Яскрава зірка» в аранжуванні В. Дутчак. Інструментальні композиції «Тільки у Бозі спасіння. Псалом 62» (аранж. А. Бучинського), «Хвала Господеві за Його доброту. Псалом 34» (аранж. Н. Мандрики), у спільному виконанні із академічним камерним оркестром «*Harmonia mobile*» (художній керівник – народна артистка України Н. Мандрика), та твір «У світлі різдвяних вогнів» (аранж. В. Маника, В. Дутчак) із солісткою обласної філармонії Іриною Борух звучали у авторських концертах композитора «Музика з чернечої келії» на сцені Івано-Франківській обласній філармонії ім. Іри Маланюк у 2024 році. І. Борух є також незамінною виконавицею скрипкової партії інструментальних творів «Мелодія блакитного неба» та «Сповідь» О. Герасименко, «Мелодія» М. Скорика тощо та активно співпрацює з колективом.

Окрім місцевих митців, колектив співпрацює з відомими композиторами Оксаною Герасименко (Львів), Русланою Лісовою (Чернігів), Віктором Степурком, Лесею Горовою (Київ).

Квартет «Гердан» – також учасник медійних програм. У січні 2017 колектив взяв участь у шоу-програмі Оксани Дудій та Ігоря Хименця «Зроблено в Україні» на ТРК «Вежа» (відеооператор Сергій Жовнір) із розповіддю, віншуваннями, колядками і щедрівками. Авторська передача журналістки Надії Семенкович «Світлиця Надії» на Івано-Франківському обласному ТБ «Галичина» 29 лютого 2020 р. була повністю присвячена ювілею квартету бандуристок.

Квартет – учасник двох реалізованих проєктів Українського Культурного Фонду (УКФ). Слід відзначити, що це унікальний показник для камерних бандурних колективів (подібний успіх мали лише проєкти за участі Національної заслуженої капели бандуристів ім. Г. Майбороди) У 2019 р. колектив взяв участь у озвученні документально-музичного фільму військового репортера Руслана Ганущака «Україна. Майдан. Перезавантаження», створеного на ТРК РАІ (Івано-Франківськ-Бурштин). До реальних кадрів і живого звучання Майдану – революції Гідності, знятого Р. Ганущаком, додалося звучання квартету бандуристок – як втілення жіночого образу матері-України, як емоційні рефлексії часу, втілені у музичних образах. Твори українських композиторів – інструментальні та вокально-інструментальні, обробки народних пісень – набули у звучанні квартету нового тембрального характеру. Це, зокрема, широкий спектр фактурного вокального ансамблю – гомофону-гармонічного та поліфонічного, синтезування тембрів бандури і сольних інструментів – скрипки, труби, кларнета, ударних. Авторські інструментальні твори В. Дутчак «Передчуття» і «Дорога» стали інноваційними за тембральним поєднанням (Федорняк). Фільм зафіксований на диску і розісланий по всій Україні для ознайомлення з сучасною історією України в музичній інтерпретації.

У 2022 р. квартет «Гердан», разом із професійною карильністкою Іриною Рябчун (Київ), взяв участь у проєкті УКФ всеукраїнському концертному турі «Український передзвін: карильйон і бандура». Його метою постало представлення оригінального тембрального синтезу інструментів та жіночого вокального ансамблю. Концерти відбулися у 10 містах України – у Гошеві (Ясна гора), Коломиї (Церква Святого Йосафата УГКЦ, Коломийська музична школа № 1), Долині (Долинська музична школа), Калуш (Калуська музична школа),

Івано-Франківську (площа Шептицького, Івано-Франківська музична школа №1), Запоріжжі (о. Хортиця), Києві (Аскольдова гора, територія Михайлівського Золотоверхого собору), Чернігові (площа перед Козацьким кафедральним собором святої великомучениці Катерини), Львові (площа біля Собору св.Юра), Кам'янці-Подільському (замкова фортеця). Для концертів використані стаціонарні інструменти (в Гошеві, Коломій), пересувний карильйон братів Ботвінко, а також навчальні карильйонні клавіатури. Більшість концертів проходило у знакових місцях різних міст України, біля унікальних історично-архітектурних пам'яток. За результатами проекту записаний аудіодиск та створені відео. Основу музичного репертуару склали аранжування (В. Дутчак і І. Рябчун) інструментальних та вокально-інструментальних творів для карильйону і квартету бандуристок, що представили стильову еволюцію української музики – від давніх кантів, духовних творів до сучасних авторських зразків композиторів О. Герасименко, В. Степурка, Л. Горової, Р. Лісової (Дутчак). Інноваційним стало використання не лише тембрального поєднання акустичних інструментів, але й використання інструментальної фонограми із записом ударної установки («Пісня життя» Л. Горової). Ці проекти квартету стали свідченням не лише культурної дипломатії, але й сприяли посиленню іміджу і популярності української бандури, народної пісні та творчості українських композиторів. Колектив і надалі постійно працює над розширенням репертуару, удосконаленням співу та гри. У часі повномасштабного вторгнення росії в Україну «Гердан» бере активну участь у благодійних концертах для ЗСУ, продовжує творчо розвиватися.

Висновки. Початок ХХІ ст. став презентацією паралельного співіснування кількох напрямів у вокально-ансамблевому мистецтві, зокрема в бандурному. Поряд із жіночими однорідними та мішаними бандурними тріо, популярність здобувають дуети та квартети, творчість яких стала увиразненням нових стилів виконавства – синтезу академічного й естрадного, стилізації різноманітних фольклорних форм. Пріоритетним репертуаром бандурних колективів однорідного складу постає фольклорно-стилізований, академічний і академічно-естрадний. Серед вокально-ансамблевих колективів України помітне місце належить квартету бандуристок «Гердан» (Івано-Франківськ) Карпатського національного університету ім. В. Стефаника. Творчість колективу упродовж 15 років функціонування стала свідченням закріплення нових тенденцій у розвитку вокально-ансамблевого і бандурного мистецтва. Серед них: синтезування фольклорних, академічних та естрадно-популярних напрямів репертуару в вокально-інструментальних творах; активна співпраця з композиторами регіону (Прикарпаття) і України; залучення солістів і колективів для репрезентації акомпануючої функції; пошуки нових інноваційних форм представлення бандури, зокрема у медіапроєктах, концертних турах; розширення тембральних можливостей бандури і вокального жіночого ансамблю.

Перспективи подальших досліджень полягають в аналізі творчості квартету, зокрема у специфіці аранжування та обробки для жіночого бандурного колективу творів академічного, фольклорного та естрадно-популярного характеру.

Список використаної літератури

1. Бобечко О. Бандурне мистецтво ХХ століття в контексті процесів фемінізації : автореф. дис. ... канд. миств. : спец. 17.00.03. Львів, 2013. 20 с.
2. Бобечко О. Традиції і новаторство у творчо-виконавській діяльності прикарпатського квартету бандуристок «Гердан». *Вісник Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*. 2022. Вип. 5 (1). С. 24–38. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.5.1.2022.258137>.
3. Брояко Н. Теорія і практика бандурного виконавства: навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2017. 196 с.
4. Делегація університету на Днях української культури в Хорватії. URL: pnu.edu.ua/blog/2022/10/13/42209/?fbclid=IwY2xjawK0KKxleHRuA2FlbQlXMQBicmlkETeYt04xZ055Y3hoOFhGeDk1AR5fKJ4QwUTHNWrYiVqnkcNzPAIUd0EsQjngZfTU-by3PB__pY9VkdIbroKMQ_aem_jYRtU5_hIxmZzJbbSR0bg.
5. Дутчак В. Квартет бандуристок «Гердан». *Навчально-науковий інститут мистецтв Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника (2001–2021): довідково-презентаційне вид.* / заг. ред. А. Грицана. Івано-Франківськ : Фоліант, 2021. С. 259–263. URL: https://art.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2022/01/dovidnyk_IM.pdf.
6. Дутчак В. «Український передзвін» карильйону і бандур: результати всеукраїнського мистецького проєкту. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку (Напрямок «Мистецтвознавство»): наук. зб. / за ред. проф. В. Виткалова*, 2022. Вип. 38. С. 16–22. <https://doi.org/10.35619/ucprmk.v38i.462>.
7. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі: історія і сучасність (вступна стаття). «Любіть Україну». *Зб. творів для ансамблів бандуристів. Упоряд. та аранж. В. Дутчак*. Івано-Франківськ : Плай, 2003. С. 3–12.
8. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя: моногр. Івано-Франківськ : Фоліант, 2013. 488 с. + 72 іл.
9. Дутчак В., Карась Г. Естрадні виміри сучасного бандурного мистецтва. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб. Напрямок: Мистецтвознавство / за ред. проф. В. Виткалова*. Вип. 44. Рівне : РДГУ, 2023. С. 110–117. <https://doi.org/10.35619/ucprmk.vi44.610>
10. Звуковий код українства. *Франківська газета*. 04.08.2021. URL: <https://www.facebook.com/share/p/16Cxp1b7c/>
11. Квартет бандуристок «Гердан» («Ти до мене не ходи», «Зоряна ніч»). URL: <https://www>.

youtube.com/watch?v=SbAyq1ojkgE

12. Кубік О. Ансамблеве мистецтво бандуристів України та діаспори: історія, теорія, виконавська практика : дис. ... д-ра філос. : 17.00.03. Івано-Франківськ, 2023. 316 с.
13. Лісняк І. Академічне бандурне мистецтво України кінця ХХ–початку ХХІ ст.: монографія. Київ, 2019. 254 с.
14. Мандзюк Л. С. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти: автореф. дис. ... канд. миств. : 17.00.03. Харків, 2007. 18 с.
15. Мартинюк М. В. Жіночі вокальні ансамблі в українському музичному мистецтві ХХ – початку ХХІ століття: від фольклору до академічних традицій: дис. д-ра філософії: 025 Музичне мистецтво / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, Івано-Франківськ, 2025. 322 с.
16. Мартинюк М. Естрадна специфіка жіночого ансамблевого виконавства в Україні. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб. Напрям: «Мистецтвознавство» / за ред. проф. В. Виткалова*. Вип. 46. Рівне, 2023. С. 141–146. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.688>.
17. Підтримка та повоєнна відбудова: Івано-Франківська ТПП представила програму на Міжнародній машинобудівній виставці у Чехії. *Агенція новин «ФІРТКА»*. 11.10. 2023. URL: <https://firtka.if.ua/blog/view/pidtrimka-ta-povoienna-vidbudova-ivano-frankivska-tpp-predstavila-programu-na-mizhnarodnii-mashinobudivnii-vistavtsi-u-chekhiyi>.
18. Прикарпатський «Гердан» у бандурному абонементі. *Інтернет-журн. «Музика»* (ред. О. Голинська). 30.01.2020. URL: <https://mus.art.co.ua/prykarpats-kuu-gerdan-u-bandurnomu-abonementi>.
19. Федоряк Н. Співтворчість квартету бандуристок «Гердан» та військового журналіста Руслана Ганущака: експериментальні форми мистецької колаборації. *Fine Art and Culture Studies*. 2025. № 3, т. 2. С. 22–29. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-4>.

References

1. Bobechko O. Bandurne mystetstvo KhKh stolittia v konteksti protsesiv feminizatsii : avtoref. dys. ... kand. mystv. : spets. 17.00.03. Lviv, 2013. 20 s.
2. Bobechko O. Tradytzii i novatorstvo u tvorcho-vykonavskii diialnosti prykarpatskoho kvartetu bandurystok «Gerdan». *Visnyk Kyiv. nats. un-tu kultury i mystetstv. Serii: Muzychne mystetstvo*. 2022. Vyp. 5 (1). S. 24–38. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.5.1.2022.258137>.
3. Broiako N. Teoriia i praktyka bandurnoho vykonavstva: navch. posib. Kyiv : Lira-K, 2017. 196 s.
4. Delehatsiia universytetu na Dniakh ukrainskoi kultury v Khorvatii. URL: https://pnu.edu.ua/blog/2022/10/13/42209/?fbclid=IwY2xjawK0KKxleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETEyT04xZ055Y3hoOFhGeDk1AR5fKJ4QwUTHNWrrYiVqnkcNzPAIUd0EsQjngZfTU-by3PB_pY9VkDibroKMQ_aem_jYRtU5_hIxmZzJlbbSRObg.
5. Dutchak V. Kwartet bandurystok «Gerdan». *Navchalno-naukovyi instytut mystetstv Prykarpat. nats. un-tu im. V. Stefanyka (2001–2021): dovidkovo-prezentatsiine vyd. / zah. red. A. Hrytsana*. Ivano-Frankivsk : Foliant, 2021. S. 259–263. URL: https://art.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2022/01/dovidnyk_IM.pdf.
6. Dutchak V. «Ukrainskyi peredzvin» karylionu i bandur: rezultaty vseukrainskoho mystetskoho proektu. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku (Napriam «Mystetstvoznavstvo»): nauk. zb. / za red. prof. V. Vytkałova*, 2022. Vyp. 38. S. 16–22. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v38i.462>.
7. Dutchak V. Ansamblevyi vyd vykonavstva na banduri: istoriia i suchasnist (vstupna stattia). «Liubit Ukrainu». *Zb. tvoriv dlia ansambli bandurystiv. Uporiad. ta aranzh. V. Dutchak*. Ivano-Frankivsk : Plai, 2003. S. 3–12.
8. Dutchak V. Bandurne mystetstvo ukrainskoho zarubizhzhia: monohr.. Ivano-Frankivsk : Foliant, 2013. 488 s. + 72 il.
9. Dutchak V., Karas H. Estradni vymiry suchasnoho bandurnoho mystetstva. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zb. Napriam: Mystetstvoznavstvo / za red. prof. V. Vytkałova*. Vyp. 44. Rivne : RDHU, 2023. S. 110–117. <https://doi.org/10.35619/ucpm.vi44.610>
10. Zvukovyi kod ukrainstva. *Frankivska hazeta*. 04.08.2021. URL: <https://www.facebook.com/share/p/16Cxpulb7c/>
11. Kwartet bandurystok «Gerdan» («Ty do mene ne khody», «Zoriana nich»). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SbAyq1ojkgE>
12. Kubik O. Ansambleve mystetstvo bandurystiv Ukrainy ta diaspory: istoriia, teoriia, vykonavska praktyka : dys. ... d-ra filoz. : 17.00.03. Ivano-Frankivsk, 2023. 316 s.
13. Lisniak I. Akademichne bandurne mystetstvo Ukrainy kintsia KhKh–pochatku KhKhI st.: monohrafiia. Kyiv, 2019. 254 s.
14. Mandziuk L. S. Ansamblevo-vykonavska tvorchist bandurysta: mystetstvoznavchyi ta psykhologohopedahohichniy aspekt: avtoref. dys. ... kand. mystv. : 17.00.03. Kharkiv, 2007. 18 s.
15. Martyniuk M. V. Zhinochi vokalni ansambli v ukrainskomu muzychnomu mystetstvi KhKh – pochatku KhKhI stolittia: vid folkloru do akademichnykh tradytzii: dys. d-ra filosofii: 025 Muzychne mystetstvo / Prykarpat. nats. un-t im. V. Stefanyka, Ivano-Frankivsk, 2025. 322 s.
16. Martyniuk M. Estradna spetsyfika zhinochoho ansamblevoho vykonavstva v Ukraini. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zb. Napriam: «Mystetstvoznavstvo» / za red. prof. V. Vytkałova*. Vyp. 46. Rivne, 2023. S. 141–146. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.688>.
17. Pidtrymka ta povoienna vidbudova: Ivano-Frankivska TPP predstavyla prohramu na Mizhnarodnii mashynobudivnii vystavtsi u Chekhii. *Ahentsiia novyn «FIRTKA»*. 11.10. 2023. <https://firtka.if.ua/blog/view/>

pidtrimka-ta-povoienna-vidbudova-ivano-frankivska-tpp-predstavila-programu-na-mizhnarodnii-mashinobudivnii-vistavtsi-u-chekhiyi.

18. Prykarpatskyi «Gerdan» u bandurnomu abonementi. Internet-zhurn. «Muzyka» (red. O. Holynska). 30.01.2020. URL: <https://mus.art.co.ua/prykarpats-kyy-gerdan-u-bandurnomu-abonementi>.

19. Fedorniak N. Spivtvorchist kvartetu bandurystok «Gerdan» ta viiskovoho zhurnalista Ruslana Hanushchaka: eksperymentalni formy mystetskoï kolaboratsii. *Fine Art and Culture Studies*. 2025. № 3, t. 2. S. 22–29. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-4>.

UDC 78.01 : 78.071 : 789.5

**VECTORS OF CREATIVE ACTIVITY OF THE BANDURA QUARTET «GERDAN» IN THE
CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN VOCAL-ENSEMBLE ART**

Violetta DUTCHAK – Doctor of Arts Studies, Professor, Head of the Department of Musical Ukrainian Studies and Folk-Instrumental Art, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk.

Nataliia FEDORNIAC – Candidate of Arts Studies, Associate Professor, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk.

The article summarizes the research on the creative path and chronology of artistic achievements of the well-known ensemble from Prykarpattia – the bandura quartet «Gerdan», which has been successfully active for 15 years, representing Ukrainian musical culture in various forms of creativity, including experimental genres.

Research methodology. The study employs historical-chronological, historical-typological, source-critical methods, as well as analysis, synthesis, and generalization. *Results.* The authors identify the main directions of the ensemble's repertoire formation: original music by Ukrainian composers, arrangements of folklore material, and sacred-religious genres. The article highlights the ensemble's successful performances at festivals and competitions, participation in cultural-artistic and public projects in Ukraine and abroad, as well as its collaboration with artists from Prykarpattia and Ukraine – composers, soloists, and ensembles. *Scientific novelty.* The article emphasizes the ensemble's innovative exploration of new instrumental and timbral combinations of the bandura with trumpet, clarinet, and carillon, as well as the development of vocal repertoire that takes into account the vocal capacities of the quartet participants – both as soloists and ensemble performers – in the context of contemporary trends in folk-academic chamber ensemble art.

Conclusions. The creative activity of the «Gerdan» quartet over 15 years has demonstrated the consolidation of new trends in the development of vocal-ensemble and bandura performance art. These include: synthesis of folkloric, academic, and pop-popular directions within vocal-instrumental works; active collaboration with regional (Prykarpattia) and national composers; inclusion of soloists and ensembles to highlight the accompanying function; exploration of innovative forms of presenting the bandura, including media projects and concert tours; expansion of the timbral possibilities of the bandura and female vocal ensemble.

Key words: Ukrainian music, bandura art, vocal-instrumental ensemble performance, bandura quartet «Gerdan», arrangement, repertoire, performance formats, creative experiments.

Додаток

Стаття отримана 20.01.2026
Стаття прийнята 27.02.2026
Стаття опублікована 28.05.2026